

Zor hotza

Jose Inazio
Basterretxea
EHU-KO IRAKASLEA

Errautsak azaleratu du minbizia, modu gordinean. Ez genuen uste... baina, suak erakutsi digu ustel zirela usteak: miseria gorria dago Bilbo handi eta distiratsuaren baitan. Eta lur-gainera agertzen da hura noizean behin, gizarte-zorren zizare akusatzaile.

Askoren gustukoa ez litzatekeen eraikin degradatu batean hil dira etxe bereko bost kide, sugarretan erreta eta ke beltzetan itota... Non? Bada, Zorrotzako Landan: Athletic futbol-taldeak partidak jokatzen dituen *katedraletik* ordu laurdenera, Deustuko Jesuitek kudeatzen duten unibertsitate ospetsutik kilometro gutxira, eta Gurutzetako eskualde-ospitale erraldoitik lau jauzitara.

Zorrotzako sutean hil diren lagunen kopuruak eta beraien arteko hurbiltasun familiarak azalera ekarri du gizartearen gordean daukagun arazo eta kontraesan bat: oparotasun eta joritasunaren ondoan –haren baitan eta erdian– ghettoak daukagu.

Bazterketa eta auto-bazterketa kasuak gero eta gehiago dira gure artean. Halere, kontzientziak lasai daukagu. Katastrofea heldu arte, jakina. Orduan, denak txalapartari.

Ghetto bihurtzeak bilakatzen du esklusioen gaixotasuna sendaezin eta kroniko. Hirigintzan, politika zentripetuak behar dira, zentrifugoak baino gehiago. Politika, pentsamendu eta jarduerak inklusiboak behar dira, ez esklusiboak. Ez da

erraza bazterketa-kasuetan; eta, agian, zailagoa da auto-bazterketaren kasuetan.

Edozelan ere, ez dago onartzerik horren degradatuak diren inguruak –etxe bakanak nahiz auzune oso-osoak–, ezagunak baitira arriskuak. Ez dago onartzerik inork negozioa egitea hondaturik eta umildurik diren inguru horiek merkaturatuta. Administrazio publikoek badute hitza eta eskua kontu horietan. Esnatu beharra dute; modu eraginkorrean esnatu ere.

Inoiz, inkisizio inmobiliarioarengandik ihesi, beren buruaz beste egin dute gure auzokideek etxea ordaindu ezinean, bertatik indarrez kaleratuko dituzten mehatxupear, nora joanik ez dutela. Inoiz, heriotza aurkitu dute herritarrek gau batean, bazter-auzo batean, baldintza zantzarretan bizi izanda, gizarte oparotsu honetara egokitu ezinik edo egokitu ez nahirik. Inoiz, auzotik kaleratuak izan dira auzotarrak, bestelako bizitza-eredu bat posible dela erakutsi gura izan dutelako eraikin zaharretan. Kasuistikak ez du muga argirik.

Halere, izugarria da konturatzea mingaina zein isilik daukagun immolazioen sastadak azaldu arte. Ez dugu oraindik gure egin etxebizitza eskubidea dela, propietatea bainoago. Ahula da hori bereganatzen ez duen gizarte-kohesioa. Eta, ikusteko dira begiak. Entzuteko, belarriak. Kitatzekoak, zorrak. ■

Oporren kontra

Miren Artetxe
BERTSOLARIA
@mirenartetxe

Heldu da uda. UDA. Pozik egoteko presioaren kurbak goia jotzen duen garaia. Eta oporrak dira, egunotan, zorion tasaren neurgailu nagusi. *Zenbat denboraz. Non. Norekin.*

Joan gintezke urrutira. Oso urrutira. Abentura neurtuek ematen dute etekin gehien. Turistarik ez dagoen lekuetara joan garela azalduz gero, batez ere (paradoxa ez azpimarratzeko konbentzio sozialaz baliatuz). Edo gelditu gaitezke herria zaintzen. Argi, ordea: *Aupa Etxebeste* baten susmoa har dakioke horri. Atera ezin duenak urtean zehar errekuuperatuko ditu puntu horiek, zorterik

badu, prekarietateari buruzko zurito-eztabaide-tan (soldata duindunok horri buruz ere diskurtso interesgarriagoa dugun arren, erran gabe doa). Argi gera dadila, beraz, ahal dela, nahi dugulako egiten dugula bertan goxo. Hor dugu Arbizuko kanpina, zer gerta ere (familiarrekin, bikotekidearekin, edo txarren-txarrenera, lagunekin joateko).

Kontua da uda *gozatu* izanaren kontaketa sinisgarri baterako osagaiak biltzea. Besteei, hots, gure buruari sinestaraztea eraberritu garela, gure eguneroko miseriei berrekiteko aski indar bildu dugula, alegia. Zorionekoak gu. ■